hejmar 35 payîz 2004

KURMANCÎ

rojnameya taybetî ya Enstîtuya Kurdî ya Parîsê li ser pirsên zaravê kurmancî

Min ev nivîsî ne ji bo sahibrewacan
Belkî ji bo biçûkêd Kurmancan

Ehmedê Xanî
(Sedsala XVII)

Civîna payîza 2004an

Civîna 34an ya Kurmancî ji 6 ta 12ê kanûna 2004an li Bîskops Arnö dar ket. Beşdarên civînê vê carê jî li ser peyvên dunavî, stranên folklorî, devoka Berrîya Mêrdînê û îdyomên kurdî xebitîn.

Ev hevalên han di civînê de beşdar bûn: Mistefa Aydoğan (Mêrdîn), Lutfî Baksî (Xerzan), Xosro Ebdullahî (Salmas), Elîşêr (Wan), Hemîd Kilicaslan (Mêrdîn), Mehmûd Lewendî (Qerejdax), Emîn Narozî (Batman), Selam Nûman (Qamişlo), Cemal Onursal (Cizîr), Zinar Soran (Dêrik), Têmûrê Xelîl (Rewan) û Reşo Zîlan (Agirî).

Encamên xebata vê civînê di vê hejmara Kurmancî de tên belav kirin.

Îdyomên kurdî

Amadekar : Hemîd KILIÇASLAN
Mistefa AYDOĞAN

kurdî	tirkî	fransizî	îngilîzî
qaşilkê gûzê danegirtin: qalikê (qaşil) gûzê tijî nekirin	fındık kabuğunu doldurmamak	être sans importance, une broutille, une bagatelle	to be trifling, insignificant
qalibê qûnxwaran: 'elo xemxwarê dinê, 'elîyê xemxwar	dert babası, Marko Paşa	personne qui se soucie exagérément des malheurs des autres, un écorché vif	s.o. who is excessively concerned about other people's misfortunes
qalibbetal: ji keran deyn kiriye	erkeklik organı iri olan	qui a des pieds trop grand, hors normes	s.o whose feet are too big,
qapana yekî seqet bûn	dengesiz	être déséquilibré	to be out of balance
qelemşor	kalemşör	gratte-papier, plumitif	pen pusher
qermîçekên wî ne yên van salan e: yê berê ye	görünüşünden daha çok deneyimli olmak	être plus mûr que son apparence	to be more mature than he looks
qermîçekên salên xerab dagirtin: 'ewda xwe vekirin	acısını çıkarmak	se rattraper, s'accorder des compensations pour les peines du passé	to compensate one self for, to take revenge for past misfortune
qirikbiqul	boğazı delik, doymak bilmez	glouton, insatiable	a glutton, insatiable
qirika xwe qelaştin (qetandin): tûk di dev de ziwa bûn	boğaz patlatmak	parler sans se ménager, plaider sans cesse	to speak tirelessly, to argue unceasingly
qirik û gewrî li hev zuha kirin	karşılıklı boşuna çene patlatmak	s'épuiser en parlottes ; se parler jusqu'à l'épuisement	to wear oneself out speaking, to talk till exhausted
qirika wî bê derence bûn: bê der û şîpane bûn / bergîya devê xwe nizanîn	patavatsız olmak, ne dediğini bilmemek	parler à tort et à travers, être impertinent	to talk a lot of rubbish, to be impertinent
bi qîra wî kirî, bi qîr û felqîra wî kirî, bi cehenema wî kirî: cehenema wî	canı cehenneme	qu'il aille au diable ! qu'il aille en enfer	let him go to the devil! , let him go to hell
qorikpehn, mezhebfireh	mezhebi geniş	large d'esprit, dévergondée	broad minded, shameless
qudûm şikestin	dizlerinin bağı çözülmek	avoir les jambes coupées, être interdit de mouvement	to have one's legs amputated, to be unable to walk
qûşqetyayî	imanı gevretilmiş	épuisé, usé jusqu'à la corde, à bout de force	exhausted, worn out, at the end of one's tether
qula ber destan	yolgeçen hanı	marie-couche-toi-là, salope	disposable woman, whore
qumaşê xwe nas kirin	malını tanımak	connaître son affaire	to know one's own business
qûn lê qetîn	anası ağlamak	trimer, peiner, suer sang et eau	to slave away, to sweat blood
qûn lê qetandin	anasını ağlatmak	faire souffrir qqn, faire travailler dur	to make s.o. suffer, to make s.o. work hard
qûn pê ve ranebûn	kıçını kaldıramamak	ne plus pouvoir bouger, avoir le cul cloué au sol	to be unable to move, to be pinned to the ground
qûna hev sax kirin: qûna hev pîvan	birbirini sınamak	se tester, se jauger	to test oneself, to size oneself up,
qûna xwe ji erdê ranekirin	kıçını kıpırdatmamak, götünü yerden kaldırmamak	ne pas bouger son cul, ne pas se dépêcher	not to get a move on, not to hurry
qûna mirîşkê li ser hêka betê danîn	birbirine uymayan işler yapmak	faire des choses incompatibles	to do incompatible things
qûn ya mirîşkê ye hêka betê dike, qûn qûna mirîşkê ye hêkên qazan dike	başından büyük işlere girişmek	avoir des prétensions démesurées, entreprendre des actions dépassant ses capacités	to make excessive claims, to undertake actions beyond one's abilities
qûna xwe şûştin û li ser pûngê danîn	suçlu olduğu halde suçu yokmuş gibi davranmak	se disculper et se donner le beau rôle	to exonerate oneself and show oneself in a good light
qûna xwe ji derpê derxistin	çığırından çıkmak	dépasser la mesure	to go too far, to overstep the mark
qûna yekî dan tavê	ipliğini pazara çıkarmak	dévoiler, révéler les dessous d'une affaire	to reveal or disclose the hidden side of a scandal
qura yekî germ bûn	kendinden emin olmak	être sûr de soi ; avoir les arrières solides	to be sure of oneself, to have solid backing
qurtequrt li qirikê daketin	damağı kurumak	avaler sa salive	to gulp
quzê gur pê re bûn: quzê gur pê ve bûn	çok şanslı olmak	être très chanceux, avoir de la veine	to be very lucky, to be a lucky devil
rabûn ser tapanan	gazaba gelmek, köpürmek	s'emporter, écumer de colère	to get carried away, to foam with rage
rabûn ser zengoyan (rikêban)	atağa geçmek	passer à l'attaque, monter sur ses grands chevaux	to go on the offensive
rê nedan yekî	birine yol vermemek, önünü tıkamak	barrer la route à qqn, empêcher qqn d'agir	to stand in s.o.'s way, to prevent s.o. from acting
reqreq (teqreq) ji gewrîyê hatin	açlıktan nefesi kokmak	crever la dalle, avoir l'estomac creux	to be famished, to have an empty stomach
rovîyê (rêvî) zexel: rovîyê xasûk (qurnaz, fêlbaz, fenek, dekbaz), rovî	kurnaz tilki	renard rusé	sly fox
rişme li serî gerandin	salıvermek	lâcher la bride sur le cou, laisser faire	to unleash
rih li ber tavê spî kirin: rih di aş de spî kirin	sakalı değirmende ağartmak	vieillir sans avoir rien appris	to grow old having learned nothing
riha xwe xistin nav lepan: rihê xwe dan dest	sakalı kaptırmak, sakalı ele vermek	se laisser conduire par le bout du nez, se laisser faire	to allow oneself to be led by the nose
rişkên wî jîr bûn: rişkên wî bişkufîn, rişkên wî bûne spî, mû pê ve hatin	biti kanlanmak	prospérer, s'engraisser, devenir riche	to prosper, to enrich oneself
rêya devê xwe nezanîn: bergîya devê xwe nezanîn, persenga devê xwe nezanîn	patavatsız konuşmak, ne dediğini bilmemek	être impertinent, ne pas savoir ce qu'on dit, ne pas mesurer la portée de ses paroles	to be impertinent, not to realise what one's saying,
roj lê gerîn	şapşallaşmak, güpegündüz yolunu kaybetmek	être désorienté, être paumé, perdre la boussole	to be disoriented, to lose one's head
roj lê hilatin	gün doğmak	se lever (soleil)	to rise (sun)
roj lê teng bûn	sıkıntıya düşmek, dara düşmek	se trouver en difficulté, être en détresse	to find oneself in a jam, to be in dire straits
roj li cîhekî teng lê çûn ava	kötü yakalanmak	être dans une mauvaise passe, être pris au dépourvu	to be going through a bad patch, to be caught off one's guard
'esra teng: mêvan di 'esra teng de hatin	kötü zaman: misafirler kötü zamanda geldiler	mal à propos, les invités sont arrivés au mauvais moment	at the wrong time, the guests arrived at a bad time
roj li nîvro	gün ortası, gün ışığında	milieu de la journée, en plein jour	in the middle of the day, in broad daylight
rûnê ji axê	yerde bulunmuş gibi	obtenu sans effort, gratuit	gained without effort, gratuitously

rûyê min ji te reş	kusuruma bakma, hoşgörünüze sığınıyorum, mahcubum	je suis confus devant toi	I am embarrassed or confused to be in front of you
rûyê min li ber te reş	sana karşı mahcubum	je suis confus envers toi	I am embarrassed or confused, to ward you
rûyê min ji ber te reş e	yaptıklarından ötürü mahcubum	j'ai honte de ce que j'ai fait, je suis confus	I am ashamed of what I did, I am embarrassed
rûreş kirin	rezil etmek, rezil rüsva etmek	confondre, faire honte, ridiculiser	to confound, to shame or ridicule
rû li ber yekî ranebûn: serî li ber yekî ranebûn	yüzü tutmamak	ne pas oser, s'empêcher par pudeur de dire ou faire qqch.	not to dare, to be prevented from saying or doing s.th. by modesty or prudery
saxmirî: mirîyê sax	yaşayan ölü	mort vivant	living death
serbêjing	kalburüstü	distingué, trié sur le volet	distinguished, specially chosen
serdil: delalî, serê biskê	gözbebeği, gözde	chéri, choyé	cherished, pampered
sercêz	1) birinci kalite ; 2) üstün	1) de premier choix, de première qualité ; 2) supérieur	1)first choice, best quality; 2) superior
serderbilind: sivderbilind	konuksever	accueillant, hospitalier	welcoming, hospitable
serî xwarin	başını yemek	être la cause de la perte de qqn	to be the cause of the death of s.o.
serî di avtêzê de kirin	evlenmek için kandırmak	séduire en promettant le mariage	to seduce by promising mariage
serê hespê xwe ragirtin	gemlemek, frenlemek	brider, freiner, contrôler	to rein back, to brake, to control
serî ne li ser tu keviran bûn	evsiz barksız, işsiz güçsüz olmak	être sans feu ni toit	to be without hearth or home
serî lê gerandin	uğraştırmak	enquiquiner, tracasser	to bother, to harass
serî şûştî gulî hûnayî	ununu elemiş eleğini asmış	il n'est pas né de la dernière pluie	he wasn't born yesterday
sergirtî	üstü kapalı	discrètement	discreetly
sergobiçûk	dünyası dar	qui a un horizon borné	narrow minded
serî berdan	dizginleri salıvermek	lâcher la bride	to go all out
serî jê standin	gemi azıya almak	avoir la bride sur le cou	to have a free hand
serî hay ji qûnê tune bûn	başka bir dünyada yaşamak	vivre sur un nuage ; être coupé des réalités	to live on a cloud, to have ones head in the clouds
serî kurr kirin û sûravk lê kirin	bu yetmezmiş gibi bir de ...	de surcroit, comme si cela ne suffisait pas	as if that wasn't enough
serî lê mezin kirin	pohpohlamak, koltuklarını kabartmak	flatter, donner la grosse tête à qqn	to flatter s.o.
serobinî hev bûn	alt üst olmak, allak bullak olmak	être sens dessus dessous, sombrer dans la pagaille	to be all topsy turvy, in a mess

Peyvên dunavî -VIII-

Amadekar : Reşo ZÎLAN

M

man û neman	ölüm kalım, hayat memat	vie et mort	life and death
mal û 'eyal	çoluk çocuk	femme et enfants, famille	wife and children, family
mal û hal: = hal û mal-	1) varı yoğu; 2) ev bark	1) biens, possession ; 2) foyer, famille	1) property, possessions; 2) home, family
mal û mulk	mal mülk	propriété, biens	property, goods
mar û mişk: = mişk û mar, mar û mûr	kurt - böcek	vermine	vermin
me'd û mirûz :	surat, yüz - surat	visage renfrogné	sullen scowling look
mêr û jin : jin û mêr	1) kadın erkek; 2) karı koca	1) homme et femme ; 2) mari et femme	1) man and woman; 2) husband and wife
mêş û mûrî: mêş û mûr	haşarat	insectes	insects, vermin
mift û belaş : miftî belaş	bedava, beleş	gratuit	free, gratis
mij û dûman	sis duman	brouillard	fog or mist
mij û moran : mij û mor	sis pus	brume	mist or fog
mirî û zindî	ölü - diri	mort-vivant	living death
mişk û pisîk: wek mişk û pisîkê li benda hev in	kedinin fare ile oynaması gibi	jouer au chat et à la souris	playing cat and mouse
mîr û gizîr	paşa ve yaveri	le prince et l'intendant	the prince and the steward
morî û mircan	inci – mercan türü takı	parure de perles et de corail	pearl and coral jewellery

N

nan û av: mêvanê xwe bi nan û av kirin	1) misafirini ağırlamak, 2) zaruret	1) faire honneur à ses invités ; 2) nécessité	1) to treat with mark of respect and distinction; 2) requirement, necessity
nav û deng: = nav û bang	şan şöhret	renom, réputation	fame, reputation
nav û nîşan	ad san, anlı şanlı	renommmée	name and fame
nav û namûs	şan şeref	nom et honneur	fame and honour
naz û gaz	naz ve sitem	caprices et reproches	tantrums and reproaches
naz û nûz	nazlanma	minauderie, coquetterie, manières	airs and graces
naz û tîz: bi naz û tîzan ez kal û pîr kirim	nazlarıyla beni kocattı :	elle m'a fait vieux par ses manières et coquetteries	she\s put years on me with her mannerisms and coquetry
nav û nûç = nav û nûçik: nav û nûçik lê kirin	adını kötüye çıkarmak	dénigrer, diffamer	to denigrate, to defame
nêr û mê	1) ikiyüzlü; 2) çıtçıt	1) hypocrite ; fermoir à pression	1) two faced, hypocritical; 2) snap fastener

P

pak û paqij	tertemiz	propret, tout propre	spick and span, very clean
pak û pîs : pak û xerab, qenc û xerab	1) iyi kötü; 2) iyiler kötüler	1) convenable ; 2) les bons et les mauvais	1) adapted to its purpose, suitable; 2) the good and the bad
pal û pişt	arka, destek	support, appui	support and help, backup
per û bask	1) kol kanat; 2) varlık nedeni	1) ailes ; 2) raison d'être	1) wings ; 2) reason for being
pere û pol, pol û pere, pere û pûl, pûl û pere	para pul	argent, monnaie	money, change
pez û şivan	güden ve güdülen	pasteur et ouailles	sheperd with his flock
pê û par : pêpar (bila pê û parê bûkê, pê û parê xêrê be), qedem, ling	ayak (ayağı uğurlu olsun)	pas (que les pas de la mariée apportent bonne chance)	steps (may the bride's steps bring good luck)
paş û pêş, pêş û paş, ber û paş : paş û pêşê xwe ji hev nas nake	ön ve arka, sağını solunu ayırt etmeme	devant et derrière ; ne pas distinger la gauche de la droite, être sans discernement	front and back, not to distinguish the right hand from the left one
piçûk û mezin, biçûk û mezin, kiçik û mezin, hûr û gir, çûk û gir	büyük küçük, irili ufaklı	petits et grands, petits et gros	big and little, great and small
pirtî û palas	pırtıpalaz	biens sans valeur	valueless belongings
pis û pismam	kan akrabalışı	parentèle de sang	consanguinity
pîr û pergal	düzen, tertip	ordre	order
pîr û kal, kal û pîr	yaşlı, yaşlı başlı	personnes âgées	aged people,
pîr û pal, kal û kût	koca, kocamış	décrépits, vieux	decrepit old
por û bisk : Em bûne por û bisk	ayrılamaz	(devenir) inséparable	(to be) inseparable
pol û poşman, por û poşman, kor û perişan	pişman	repenti, plein de remords	repentant, remorse ful
pol û pot, pel û pot, pilî û pirtî :	pılıpırtı	vieilleries, fripes	Out of date or second hand clothes

Q

qal û bal, qal û behs	konuşulan	objet de conversation	subject of conversation
qal û qîl : qîl û qal: 1) qal û qîl tê de nîne; 2) me daweta xwe bê qîl û qal (qal û qût) kir	1) bunda şüphe yok; 2) düğünümüzü kazasız belasız yaptık	controverse ; 1) il n'y a pas matière à controverse ; 2) nous avons célébré nos noces sans incident	controversy; 1) there is no grounds for controversy; 2) our wedding went off without a hitch
qayîş û berberî	rekabet, çekişme	rivalité	rivalry
qeda û bela	kaza bela	accident, calamité	accident, calamity
qeder û qismet	kader kısmet	destin, sort	destiny, fate
qedr û qîmet	kadir kiymet	valeur, considération	value, respect
qewl û qirar	söz ve karar	promesse, engagement	promise, commitment
qewl û soz	söz	promesse	promise, undertaking
qirar û qesem	ahd	serment	oath
qîr û qetran : qîr û zift	1) yapışıp kalma; 2) kapkara, simsiyah	1) collant, gluants ; 2) tout noir	1) tights 2) black and sticky (or skin tight)

R

rabûn û rûniştin	1) örf adet; 2) davranış	1) coutume ; 2) conduite, attitude	1) custom; 2) behaviour
rast û çep : çep û rast; çep û rastê xwe nas nake	1) rastgele; 2) her bir yana ; sağını solunu bilmeme	1) à tort et à travers, au hasard ; 2) à tous vents	1) haphazard, at random; 2) in all directions
rast û durist	doğru dürüst, dürüst	honnête, droit, correct	honest, straight, just
rav û nêçîr	av	chasse	hunt
reng û rû	bet - beniz	teint, visage	complexion, face
req û rût	kupkuru,	tout sec	bone dry
reş û belek	alaca	pie, bariolé	pied, many-coloured
reş û spî : reş û spî ji hev dernaxe	akla karayı seçememe	ne pas savoir distinguer le bien (le blanc) du mal (du noir)	unable to tell good (white) from evil (black)
reş û şîn : reş û mor : 2) em di ber de reş û şîn bûn mêrik qebûl nekir	1) morartı; 2) tüm çabalarımıza rağmen adam kabul etmedi	1) bleu, hématome ; 2) en dépit de nos efforts il n'a pas accepté	1) bruise; 2) despite our efforts he would not accept
reş û tarî	kapkara	tout noir	all black
rez û pez, dewleta bi lez	hayır ve bereket, bağ ve koyun sürüsü, çabuk zenginlik getirir	vignoble et ovins, (fig.) prospérité rapide ; (vignoble et ovins apportent vite la fortune)	vines and sheep (fig), quick prosperity; (grapevines and sheep quickly bring wealth)
rê û dirb	çare	remède, solution	remedy, solution
rê û rizm : rê û resm	örf adet	coutume	custom
rê û rêwan : rê û rêwanî tê de tune bû	1) olanak; 2) yer yoktu, boş yer yoktu	1) moyen, possibilité ; 2) il n'y avait aucun moyen	1) means, the possibility; 2) there was no way
rê û rêçik	yol yordam, usul	procédé, manière de faire	process, manner of doing s.th
rêk û pêk	düzenli	en bon ordre, bien ordonné, en règle	in good order, correct
rih û simbêl	saç sakal	barbe et moustache	beard and moustache
ruh û can	içten, samimi,	sincère	sincere
rû û rûçik	yüz, surat	visage	face
rûs û tazî, rût û tazî	çulsuz, çırılçıplak	nu, dénudé, tout nu	naked, bare
rût û tût	meteliksiz	sans le sou	penniless

Peyvên di stranan de

Amadekar : Emîn NAROZÎ

kurdî	tirkî	fransizî	îngilîzî
Simaîl axa (Simko)			
neman	kalmamak, ölmek	mourir, disparaître	to die,
text û pa	taht ve saltanat	trône	throne
tofan	tufan	déluge	flood
germ	sıcak	chaud	warm
xweşkêş	1) bir tür uzun namlulu silah; 2) hafifmakineli tüfek	1) variété de fusil à long canon ; 2) mitraillette	1) a kind of long barrelled gun; 2) a sub-machine gun
kêş : kêşa tifingê	atış menzili	portée (d'un fusil)	range (of a gun)
esker kişîn	asker yığmak	progression des troupes	advance of troops
esker kişandin	asker sevk etmek, asker yığmak	masser ses troupes	mass one's troops
xam: hespan dixin xamê	torlak	non dressé	untrained, greenhorn
edilîn	düzelmek, derli toplu hale gelmek	s'améliorer	to be improved
edilandin	düzeltmek, derli toplu hale getirmek,	améliorer, mettre en bon état	to improve, to put into good order
engirîn: enirîn, erinîn, 'ingirîn	kızmak, inatlaşmak, inat etmek	s'entêter	to be stubborn
dûman	duman	fumée	smoke
şidandin	sıkıştırmak	serrer, resserrer, tendre	to tighten, to tense
Bişarê axê			
kulîlk	çiçek, kır çiçeği	fleur	flower
xwegirtî	sığınmiş kişi	dépendant, sujet, assujeti, inféodé	a subject, dependent, vassal
deranîn	çıkarmak	sortir, extraire	to take out, to extract,
kenîn: kenîyan	gülmek	rire	laugh
dest hilanîn: dest hildan, lep hilanîn	karşı gelmek, cesaret etmek, direnmek, el kaldırmak	lever la main, s'opposer, confronter	to oppose, to confront
fîdayî	kısa mavzer	fusil Mauser à canon court	a short barrelled Mauser rifle
teresbav	teres oğlu	cocu, souteneur	cuckold, pimp
cendek: term, laş, cesed	ceset	cadavre	corpse
bi darê zorê	cebren, cebri, kaba kuvvetle	de force, par la contrainte	under compulsion
mijûlayî: mijûlahî, xeberdan, peyivîn: axaftin, ştexalî,	bahis konusu, sohbet, konuşma	causerie, conversation	a chat, a conversation
mijûl bûn: xeberdan, peyivîn, ştexilîn, axaftin, qezî (qise) kirin	konuşmak	parler, converser	to talk, to converse
carê: carina	bazen	parfois	sometimes
henek: yarî, yarenî, laqirdî	şaka	plaisanterie, blague	a joke, a trick
henekên xwe pê kirin: qerfê (tinazê) xwe pê kirin	biriyle alay etmek, dalga geçmek	se moquer de qqn, railler	to mock s.o., to jeer
tek: tekane, bêhevta	biricik, yegane, eşsiz	unique, sans pareil	unique, unparalleled
temaşe	bakma, seyretme	observation	observation
temaşe kirin	bakmak, seyretmek	regarder, observation	to look, to observe
roj li nîvro	günortası	midi, milieu de la journée	midday
qeşmer	soytarı	bouffon, clown	buffoon, clown
kuştî	maktul, öldürülmüş, ölü	tué, assassiné	killed, assassinated
teneke	teneke	fer-blanc	tinplate
raxistin	1) sermek, döşemek; 2) dayayıp döşemek	1) étendre ; 2) meubler	1) to spread or stretch out; 2) to furnish
hez kirin: hiz kirin, hej kirin	sevmek, gönül vermek, hoşlanmak,	aimer, s'éprendre	to love, to be in love
hezkirin: hizkirin, hejkirin	sevme, gönülverme, hoşlanma	amour	love,
zehf: zaf	çok, fazla	beaucoup, très	very much, very
xwastin	istemek, arzu etmek, talep etmek, dilemek	demander, désirer, avoir envie de	to ask for, to desire or want
teyrê narî	anka kuşu	phénix	phoenix
parî parî: tike tike, kerr kerr	pare pare	en pièces, en petits morceaux, par morceaux	in pieces, in little pieces
sîngsipî	göğüsü beyaz tenli	poitrine blanche	a white breast
pel: pelete, pelte	1) yaprak; 2) küme; 3) parça; 4) sarma, sarma yemeği; 5) kuş sürüsü	1) feuille ; 2) groupement ; 3) morceau ; 4) feuille de vigne ; 5) nuée d'oiseaux	1) leaf; 2) grouping; 3) a piece; 4) vine leaf; 5) a flock of birds
pel: pal, pelê keviran	tek elle atılabilen taş	grosse pierre qu'on peut jeter d'une main	a large stone that can be thrown with one hand
pelek berf: pelebefir, şelek berf	kar parçası	poignée de neige, boule de neige	a handful of snow, a snowball
berf: befir	kar	neige	snow
firîn	1) uçmak; 2) uçma, uçuş	1) voler, s'envoler ; 2 vol envol	1) to fly, to fly away; 2) a fight
quling	turna	grue	a crane
ref	kuş sürüsü	nuée (d'oiseaux)	cloud (of birds), a flock
perbelek	alaca kanatlı (kuş)	aux ailes bariolées	many coloured wings
sîmir: teyrê sîmir	simürg	un oiseau mytique	name of a mythical bird
birrîn	kesmek, biçmek	couper, trancher	to cut, to slice
cozan: cûzan, gûzan, gozan, gwîzan	ustura	rasoir mécanique	razor
belkî: dibe ku, heye ku	belki	peut-être	perhaps
bezîn: avêtin 1) bila êşa canê te li canê min bibeze; 2) tevzek êş li didanê min ket û di hemû serê min de bezîya	sirayet etmek, geçmek; 1) varsın ağrın bana geçsin; 2) dişlerime bir sızı girdi ve tüm başıma sirayet etti	contaminer, se transmettre ; 1) que ton mal parcourre aussi mon corps 2) j'ai eu un accès de mal de dent et le mal s'est transmis à toute ma tête	to contaminate, to pass on; 1) may your illness pass on my body too; 2) I had a toothache and the pain has passed on to my whole head

sorgevez: algevez	kan kırmızısı	rouge de sang	bloody red
ay: ayîk, ayn, ah : ah, Xwedê ayîkê min ji te re nehêle	ah, Allah ahımı sana bırakmasın	soupir, cri de douleur, que Dieu ne te laisse pas sans punition pour les souffrances que tu m'as causées	a groan, a cry of pain; may God not spare you any punishments for the pains you have caused me
fîzar: feryad	feryat	cri, appel à l'aide	cry, cry for help
tavesî	gölge	ombre	shadow

Devokê berrîya Mêrdînê - III

Amadekar : Hemîd KILIÇASLAN

kurdî	**tirkî**	**fransizî**	**îngilîzî**
berfdimsk: berfedims, berfdims, difsûberf, berfemot, berfamotik	kara pekmez karıştırılarak yenen bir tatlı, kar helvası	sorbet fait avec de la neige blanche et du raisiné	a sorbet made with white snow and syrup
dims: mot, doşav, difs	pekmez	raisiné, jus de raisin bouilli	grape juice boited to a heavy syrup
berfxurk: berfexûzî	taneleri çok küçük ve yuvarlak olan kar	neige fine	fine snow
bergî	ön	devant	before, in front
bergî lê girtin	önlemek	prendre le devant, prévenir	to make the first move, to prevent
bergî lê birin: bergîya yekî çûyîn, çûn pêrgîya yekî: çûn pêşîya yekî, çûn pêşera yekî	önüne geçmek, birini karşılamak, karşılamaya gitmek	aller au devant de qqn, accueillir	to go before s.o., to welcome
bêrî kirin: anîn bêrîyê :	sürüyü sağıma götürmek	conduire les brebis à la traite	to lead ewes to be milked
berik, beshesûk: latînî: lycium arabicum,			boxthorn
bêrîya yekî kirin: bîrîya (bîr, bêhrî, xerîbî) yekî kirin	özlemek	avoir la nostalgie de, s'ennuyer de	to long for, to yearn for
berkabik: berkavk, bervînek:	işçilerin dizlerine bağladıkları deriden yapılmış önlük	jambière de cuir	leather gaiters
berkaş	yokuşun başlangıcı	début d'une pente ascendante	the beginning of on upward slope
berkurk: çîldank, dengik, qelpeçîçik	taşlık, kursak	gésier	gizzard
bermalî	ev hanımı, hanım, eş	ménagère, épouse	house wife, spouse
bermeqlûb: berevajî, berovajî, vajî	tersyüz	à l'envers	inside out
berketî	1) değerli, saygın; 2) üzgün	1) cher, honorable ; 2) triste	1) dear, honourable; 2) sad
beropêş: berepêş, ber bi pêş	öne doğru	en avant, vers l'avant	forward, in front, towards the front
beropaş: berepaş, ber bi paş	arkaya doğru, geriye doğru	en arrière, vers l'arrière	behind, towards the rear
berqef:	kovuk	creux, cave	hollow, cavity
bertîl	rüşvet	pot-de-vin	bribe, bribery
berqoqanî: beloqanî, serserkî, li ser serî, xweqoqkirin:	amuda kalkma	équilibre sur les mains, poirier	handstand
berr	kilim	kilim	kilim, hand woven carpet
berşo, berşok	1) elbise yıkanırken geçici olarak giyilen yedek giysi; 2) yarım yamalak yıkanmış elbise	1) vêtement de rechange, porté provisoirement, en attendant que sèche le vêtement usuel ; 2) vêtement mal lavé	1) spare clothing, worn temporarily while usual clothes are being dried ; 2) badly washed clothes
bêserî	1) düşünüp taşınmadan; 2) hararetle.	1) irréfléchi, d'une manière irréfléchie ; 2) avec ardeur	1) thoughtless, recklessly 2) enthusiastically, ardently
min xwe bê serî lê qeliband	düşünüp taşınmadan bu işe giriştim	je me suis lancé dans cette affaire d'une manière irréfléchie	I threw myself into this business in a reckless manner
bê serî lê gerîn	bir şeyi hararetle aramak	chercher ou désirer ardemment	to seek or desire ardently
xwe bê serî lê qelibandin	düşünüp taşınmadan bir şeye girişmek	entreprendre une action sans réfléchir	to undertake an action without thinking
bêş	1) salgın; 2) salma; 3) iane	1) imposition ; 2) taxation ; 3) contribution, taxe, impôt	1) taxation; 2) taxing; 3) contribution, taxes, dues
betan kirin: astar kirin	astar çekmek	doubler, mettre une doublure	to line, to make a lining
betixîn: petixîn, fetixîn:	batmak	couler, sombrer, faire naufrage	to sink, to founder, to be shipwrecked
betixandin: petixandin, fetixandin:	batırmak	faire sombrer, couler vite, faire échouer	to cause to sink, to sink rapidly, to run aground
bexîl: pexîl, bexîl, hesûd:	kıskanç	envieux	envious
bext lê qulipandin: bext lê qulibandin, bext lê wergerandin:	birine döneklik/ kalleşlik etmek	jouer un sale tour à qqn., renier sa parole, trahir	to play a dirty trick on s.o., to break one's word, to betray
beyik: rot, rewt	uzun ve kalın sırık	poteau, poutre	post, pillar
beyandûr	kız ve gelinlerin başlarına taktıkları kıymetli taşlarla işlenmiş altın takı	diadème en or et en pierres précieuses porté par les jeunes femmes	a diadem in gold and precious stones, worn by young women
bez:	1) koşu, 2) sürat, hız	1) course ; 2) vitesse, vélocité	1) a race ; 2) speed, swiftness
beza	iyi koşan, süratlı, hızlı	bon coureur, rapide	a good runner, fast
bi lez û bez	çok acele, süratle, çarçabuk	en toute hâte, précipitamment	hastily, precipitately
bi bayê bezê	rüzgar hızıyla	en coup de vent	in a flash
bezîn: bezyan	1) koşmak; 2) koşma, koşuş; 3) birine kızmak, bağırmak	1) courir ; 2) course ; 3) crier sur qqn., vociférer	1) to run ; 2) race ; 3) to shout at s.o.,
bezîn hev: bezyan hev, xwe li hev rakişandin	atışmak, kavgaya yeltenmek	s'empoigner en venir aux mains	to grapple with
bezandin	1) koşturmak; 2) hızlandırmak	1) faire courir ; 2) accélérer	1) to race ; 2) to accelerate
baz: qevz, qevaz	atlayış	saut, bond	jump
baz dan	1) atlamak; 2) kaçmak, firar etmek; 3) koşmak; 4) halay çekmek, dans etmek	1) sauter, faire un saut ; 2) s'enfuir, s'évader ; 3) courir ; 4) danser en ronde	1) to jump, make a leap; 2) to flee, to escape ; 3) to run ; 4) to danse a round dance
bazdan	1) atlama; 2) kaçma, firar; 3) koşma; 4) halay çekme, dans etme	1) saut ; 2) évasion, fuite ; 3) course ; 4) danse	1) a jump, a leap; 2) an escape; 3) a race; 4) a dance
bêzarî, belaşo, malbelaşo: şito, ketenbelaş	adi bir kumaş türü	cotonnade grossière et est bon marché	coarse and cheap coton cloth
bi cinikan ketin: bi cinan ketin, bi dayê ketin, bi atîyê ketin, edroyî bûn, tep ketin, ketin	sara nöbeti gelmek	avoir une crise d'épilepsie	to have an epileptic fit
bizar: bizirreşandin, tovreşandin	tohum serpmek, ekmek	semailles	seed grain
bi qîra te kirî, felqîra te kirî	git ne belan varsa gör	va au diable	go to the hell
bi serûbinê mehan ketin: bi heyvokî bûn, bi hîvê ketin, serobino bûn, heyvok, hîvik	aysar, aysar olmak (ayın etkisiyle huyunun değiştiğine inanmak)	être perturbé par la nouvelle lune, être perturbé sous l'influence de la nouvelle lune, être mal luné	to be disturbed by the new moon, to fall ill under the influence of the new moon
bîboq: bîbok, bîbik, belboq, bîbûk, bîbî	göz bebeği	prunelle, pupille de l'œil	pupil of the eye
bilîn (bi tiştekî): pê bilîn	bir şeyle meşgul olmak, uğraşmak	s'occuper, être occupé par qqch.	to be busy, to be busy with s.th.
bilandin, digot û dibiland: zarîn /dizarîne	söylenip yakınmak	se plaindre, se lamenter, geindre	to complain, to lament, to sob
bilbilînek, bilînek: lûlik, bilbilîk:	ibrik lülesi	bec-verseur (d'une aiguière)	spout
biliqandin: beliqandin: vîzikandin, pijiqandin	fışkırtmak	faire jaillir	to make s.th. spurt out

KURMANCÎ
MAGAZINE LINGUISTIQUE KURDE
Supplément du Bulletin de liaison et d'information
N° C.P. : 65913 A.S.

106, rue La Fayette, 75010 Paris - France, Tel. : 00 33 (0)1 48 24 64 64
www.fikp.org
Directeur de la publication : Reşo ZÎLAN, *Réalisation :* S. ILITCH & M. HASSAN